

Kristendom och krig

Axel Holmström

1907

I gamla testamentet läser man om härskarornas herre, att han »vill bryna sitt svärd och göra sina pilar druckna av blod, och hans svärd skall frossa i köttet». Med svärdet skipar denna kärleksfulla gud rättvisa bland sina barn. »Förbannad vare den, som avhåller sitt svärd från blod».

David behagade gud, då »han lade de underkuvade ammoniterna under sågar, under tröskvagnar av järn och under järnbilor och kastade dem i tegelugnar».

Men där finns även en och annan vacker fredstanke: Esaias ser, att kriget skall varda fullständigt utrotat från jorden, de skola göra sina svärd till plogbillar och sina spjut till liar; ty intet folk skall lyfta svärd mot andra och skola nu icke mer lära att kriga. Jeremias uttalar sin misstro till fästningar såsom ett folkets värn. Han yrkar på avvärning och manar att gå fienden förtroendefullt till mötes.

Zakarias säger i herrens namn: »Jag vill taga bort vagnar av Efraim, och hästar från Jerusalem, och stridsbågen skall sönderbruten varda».

Bland israeliterna fanns ock en del praktiska fredsvänner, nämligen essenerna. »Några hantverk till förfärdigandet av pilar, kastspjut, svärd, hjälmar, bröstharnesk och sköldar skall du icke finna bland dem, icke heller några som sysselsätta sig med byggandet av krigsmaskiner eller över huvud med något sådant, som hör till kriget. Hos dem finns icke en enda slav. Alla äro fria och arbeta för varandra». Så skildrar den med Jesus samtida, judiska tänkaren Philo essenernas brödraskap.

De grymma förföljelser från de maktägandes sida, för vilka deras samfund var utsatt under 2:a århundradet före Kristus, ävensom längre fram i tiden (efter Jerusalems förstörelse), berodde helt säkert på deras vägran att avlägga ed - således i allmänhet på att de satte samvetets krav högre än människornas lagar», skriver K. P. Arnoldsson i »Seklernas hopp».

När Jesus föddes fingo människorna budskapet: »fred på jorden».

I början av vår tideräkning levde även många kristna efter fredsfurstens kärlekslära. Omkring år 295 blev en man vid namn Maximilian förd fram till krigsrätten för att inskrivas som soldat. Då prokonsuln frågade honom om hans namn, svarade han: »Jag är kristen och kan icke kriga». Det befalldes, att han skulle uttagas till soldat. Men han nekade att tjäna som sådan, vidhållande att han icke kunde i sin egenskap av kristen. Man sade honom strax, att han inte annat val hade än att bära vapen eller att dö. Svaret blev: »Jag föredrager döden framför att kriga». Därpå överlämnades han i bödelns händer.

Vid samma tid blevo två män vid namn Marcellus och Cassianus, vilka tjänade vid trojanska legionen, kristna. De menade att de såsom kristna icke kunde delta i krig, därför kastade Marcellus sitt bälte framför legionens front med den förklaringen, att han blivit kristen och därför icke kunde delta i krigstjänsten. Och Cassianus nedlade sitt ämbete som skrivare vid legionen. För sin ståndaktighets skull måste de båda lida döden.

Tertullianus skriver i sin avhandling om avgudadyrkan: »Hur kan en kristen göra krigstjänst? Hur skall han kunna uppträda som soldat, berövad det svärd som herren tagit från honom? Genom att avvärna Petrus avvärnade herren varje soldat».

Så uppträdde de kristna mot kriget under de tre första århundradena.

Ännu Lactantius (död omkr. 330), lärare åt Konstantinus son Crispus, och som för sin stils skönhet blivit kallad den kristne Cicero, säger uttryckligen: »Det kan aldrig vara den rättfärdige mannen tillåtet att gå i krig».

Så skildrar han krigshjältarna: »Det är alltså eder väg till odödligheten! Att största städer i grus, att lägga land öde, att undanröjda eller undertrycka fria folk! Ju mera de hava ödelagt, plundrat, mördat, ju mera ädla och berömda anse de sig vara. De smycka sina förbrytelser med dygdens namn. Den som giver en enskild människa döden, straffas som förbrytare. Mörda människorna i tusental, översvämma jorden med blod, förgifta floderna med lik, och man giver dig en plats på Olympen, gudarnas heliga berg».

Det dröjde emellertid icke länge förrän de kristna övergävo de första kristnas fredslära.

Kristendomen blir statsreligion. Prästvældets långa mörka natt börjar. Himmelriket är att söka ovan molnen. Här på jorden härskar satan. Jordan är en jämmerdal och allt här är syndigt. Nu glömma de kristna sin egen förföljelse. De bliva den fria tankens, de sköna konsternas och vetenskapens grymma förföljare. Grekernas härliga tempel och bildstoder förstöras. De praktfullaste byggnader, konstverk och dyrbara bibliotek ödeläggas.

En av hellenismens sista representanter var den sköna Hypatia. Hennes filosofiska föreläsningar bevistades av Alexandrias bildade befolkning, som ägnade henne aktning och beundran för hennes lärdom och lysande framställningssätt. Detta var för mycket för biskop Kyrillos' kyrkliga nit. En dag då Hypatia kommer ut från sin akademi, överfaller hon av Kyrillos' pöbel - en massa munkar. Under ett förfärligt vrålande från dessa barfotade avgrundsandar i svarta kåpor, ryckes hon ned från sin vagn, och kläderna slitas från hennes kropp. Därefter släpas hon in i en närbelägen kyrka, där hon dödas med ett klubbslag av prästen Petros. Sedan skymfades de det nakna liket, sönderstyckade det och slutade sitt kristliga dåd genom att skrapa köttet från benen med ostronskal och kasta lämningarna i elden. Detta skedde i Jesu namn 400 år efter den s. k. fredsapostelns martyrdöd.

Vid kyrkomötet i Efesus inträngde en massa munkar beväpnade med påkar och förskaffade sig med deras tillhjälp seger för sin religiösa mening. Vid samma tillfälle slog en biskop en patriark så, att han dog av misshandeln. Biskopen tänkte väl: »Ålska din nästa såsom dig själv».

I det 4:e århundradet mördade de kristna endast enstaka. Men snart räknas de mördade i millioner. Guds tjänare vada i sina medmänniskors blod. Sedan den grekiska bildningen jordats, härskar kristendomens tunga mörker över medeltiden.

Vi se prästerna resa omkring och uppmana skilda länders innevånare att för Kristi skull delta i korstågen. 600,000 kristna lär den första korstågshären ha räknat. De sade att deras högsta härförare var Kristus. På vägen till den heliga graven plundrade de städer och dödade tusentals människor. Under ropen: »gud vill det, gud vill det!» slaktade de kristna på en dag 100,000 av dem, som misstänktes tro på Muhameds hatade lära. Männerna stektes på glöd eller uppristades levande. Kvinnorna våldtogos. Barnen kastades levande mot väggarna. De kristna, som på vägen till Jerusalem och i slaktningarna förlorat över 500,000 man, sägas till sist hava vandrat i blod till knäna. Dessa blodtörstiga ohyggligheter omväxlade med böner och botgörelse.

Det tvåhundraåriga krigandet om den heliga graven i Jerusalem kostade mer än 7,000,000 kristna livet. Och stora delar av Europa och Asien hade ödelagts av dessa kristna korsfarare. Sjukdomarna spridde sig från den ena världsdelen till den andra. Att kriga och plundra för den kristna läran ansågs som den största ära.

»Fred på jorden!»

Då Karl IX i Frankrike biföll begäran om hugenotten Colignys mördande, tillade han, »att alla hugenotter skulle dö på det att ingen måtte bli kvar och förebrå honom hans gärning». Därefter utdelade han de för blodbadets anställande nödvändiga befallningarna. Stadspfortarna stängas och regeringen delar ut vapen till den katolska befolkningen. »Bartolomäinattens» (22-24 aug. 1572) skräckscener och obeskrivligt grymma mördande är i full gång mot de intet ondt anande hugenotterna. Omkring 100,000 mördades i Paris och på några andra platser i Frankrike. De i floderna kastade liken förpestade luften och skämde vattnet, så att fiskarna dog. Barn,

vilka gråtande sökte sina föräldrar, kastades i Seinefloden. »Låten barnen komma till mig och förmenen dem icke, ty de höra guds rike till». Änkedrottningen med sina hovfröknar vandrade glad omkring, drivande gäck med de blottade liken.

Den katolska kyrkans kätteriförföljelser lär ha kostat sextio millioner människor livet.

När 30-åriga kriget slutade, var Tyskland så gott som tillintetgjort. Soldaten använde kriget som ett hantverk och förde hustru och barn med sig. Olyckligt det land, dit dessa vilda skaror kom; de voro som allt förtärande gräshoppsvärmar och drogo först vidare, när allt ätbart var uppätet eller förstört. Redan 1630 bakade man i Schlesien bröd av ollon, hampfrö och rötter; det berättas att föräldrar dödade sina barn, emedan de voro ur stånd att föda dem. I många trakter var hungersnöden under åren 1636 och 1637 så stor, att man ej försmådde de vederstyggligaste födoämnen och t. o. m. tog lik från avrättningsplatserna och grävde upp gravarna på kyrkogården, så att man genom vakter måste sörja för att de döda fingo vila i ro; det hände att broder åt opp sin döda syster, dottern sin avlidna moder».

Om Bayerns förödelse genom svenska härarne yttrar en historieskrivare: »Min hand vägrar att anteckna de gräsligheter, som gjort svenskarnas namn till en förbannelse i tyska folkets mun. Det är bäst, att det gräsligaste förtiges för eftervärlden, på det att dessa nidingar ej må kunna trösta sig med att i förgångna tider ha blivit överträffade genom ännu större illdåd». Det bör dock kanske anmärkas att större delen av svenska hären utgjordes av tyskar.

I Hessen voro 17 städer, 47 slott och 400 byar uppbrända, i Würtemberg räknade man ännu 1654, att 8 städer, 45 byar, 65 kyrkor och över 30,000 hus lågo i aska. Av 80,000 innevånare hade Augsburg 18,000 kvar; Böhmen skall hava förlorat ej mindre än tre fjärdedelar av sin folkmängd, och i Rhenpfalz skall befolkningens antal enligt Häuser hava nedgått ända till en femtiondedel. Det behövdes generationers arbete för att utplåna spåren av det namnlösa elände, som detta kristna krig förorsakat.

Även i vår tid se vi hur de kristna föra krig i Kristi namn. Man minnes käjsar Wilhelms tal för de till Kina avgående trupperna: »När I kommen inför fienden, slån honom och veten: pardon gives icke, fångar tagas icke! Guds välsignelse vare med eder! Given, var det än må vara, bevis på edert mod, och guds välsignelse skall följa edra fanor och låta genom eder vägen till detta land öppnas för kristendomen och kulturen.»

Kristendomen har således visat och visar för varje dag att den icke vill fred på jorden. Nej, den älskar att gå hand i hand med militarismen. »Stick ditt svärd i dess rum; ty alla de som gripa till svärd, skola med svärd förgås», är en tom grannlåt.

Emellertid har det funnits och fins ännu enstaka kristna och sekter, t. ex. kväkarna, som med entusiasm uppträtt mot kriget. Men de skilja sig i flera andra avseenden från de dogmkristna.

Intet arbete är för stort när det användes i kampen mot mänsklighetens största förbannelse, kriget. Må vi därför göra vad som står i vår makt för att den internationella socialistiska proletärrmén i den närmaste framtiden skall söka förverkliga den sköna tanken: fred på jorden.

Kronohäktet å Långholmen pingstdagen 1907. Axel Holmström.

Det Anarkistiska Biblioteket

Axel Holmström
Kristendom och krig
1907

Tidningen Brand #7 1907

sv.anarchistlibraries.net